

Księga Daniela

Глава 1

1. В третьому році царства Йоакіма царя Юди прийшов Навуходоносор цар Вавилону до Єрусалиму і його обложив. 2. І Господь дав в його руку Йоакіма царя Юди і часть посуду божого дому, і він їх поніс до землі Сеннаар до дому свого бога. І він вніс посуд до дому скарбу свого бога. 3. І сказав цар Асфанезові, старшині своїх евнухів, ввести з синів полону Ізраїля і з царського насіння і з фортормімі (шляхтичів) 4. молодців, в яких не має у них порока, і вони гарні на вид, і обізнані в усій мудрості, і що знають знання і роздумують розумно, і в яких є сила в них стояти в домі царя, і навчити їх письма і мови халдеїв. 5. І цар їм заповів на кожний день з царського столу і з вина його напиту, і їх годувати три роки і після цього (вони мають) стояти перед царем. 6. І був між ними з синів Юди Даниїл і Ананія і Азарія і Місаїл. 7. І начальник евнухів надав їм імена Даниїлові Валтасар і Ананії Седрах і Місаїлові Місах і Азарії Авденаго. 8. І Даниїл поставив на своїм серці, щоб він не занечистився столом царя і вином його напиту, і просив начальника евнухів, щоб він не занечистився. 9. І Господь дав Даниїлові милосердя і ласку перед начальником евнухів. 10. І сказав начальник евнухів до Даниїла: Я боюся мого пана царя, який приписав вашу їжу і ваш напіток, щоб часом він не побачив ваші лиця сумними більше ніж раби, ваші однолітки, і засудите мою голову перед царем. 11. І Даниїл сказав до Амелсада, якого голова евнухів поставив над Даниїлом, Ананієм, Азарієм, Місаїлом: 12. Випробуй твоїх рабів десять днів і хай нам дадуть насіння, і їстимемо і питимемо воду. 13. І хай з'являться перед тобою наші види і види тих юнаків, що їдять зі столу царя, і як лиш побачиш, чини з твоїми рабами. 14. І він їх послухався і випробував їх десять днів. 15. І після закінчення десяти днів їхні обличчя появилися добрими і сильними тілом понад юнаків, що їли зі столу царя. 16. І Амелсад був той, що відкидав їхню вечерю і вино їхнього напиту і давав їм насіння. 17. І ці юнаки, ці чотири, їм Бог дав знання й розумність і мудрість в усьому книжному. І Даниїл був обізнаний в усякому видінні і снах. 18. І після закінчення днів, про які сказав цар ввести їх, і голова евнухів ввів їх перед Навуходоносора. 19. І цар поговорив з ними, і з усіх них не знайдено подібних до Даниїла і Ананії і Азарії і Місаїла. І вони стали перед царем. 20. І в усякому слові мудрости і вміння, які випитав в них цар, знайшов їх вдсятеро більшими від всіх заклиначів і ворожбитів, що були в усім його царстві. 21. І Даниїл був аж до першого року царя Кира.

Глава 2

1. В другому році царства Навуходоносора сон приснився Навуходоносорові, і його дух жажнувся, і його сон відбудув від нього. 2. І цар сказав прикликати заклиначів і чародіїв і чарівників і халдеїв, щоб сповістили цареві його сон, і вони прийшли і стали перед царем. 3. І цар сказав їм: Мені

приснився сон, і мій дух жажнувся, щоб пізнати сон. **4.** І сказали халдеї сирійською мовою до царя: Царю, жий на віки. Ти скажи сон твоїм рабам, і ми сповістимо пояснення. **5.** Відповів цар і сказав халдеям: Від мене відійшло слово. Якщо мені не сповістите сон і його пояснення, ви будете на вигублення, і ваші доми будуть розграблені. **6.** Якщо ж сон і його пояснення мені сповістите, одержите від мене дари і дарунки і велику пошану. Лише сповістіть мені сон і його пояснення. **7.** Вони відповіли вдруге і сказали: Хай цар скаже сон своїм рабам, і сповістимо його пояснення. **8.** Відповів цар і сказав: Поправді я знаю, що ви добавляєте час, оскільки знаєте, що від мене відступило слово. **9.** Отже, якщо не сповістите мені сон, знаю, що ви задумали сказати переді мною брехливе і зіпсуте слово. Поки не мине час, скажіть мені мій сон, і я пізнаю, що сповістите мені його пояснення. **10.** Відповіли халдеї перед царем і кажуть: Немає на суші людини, яка зможе сповістити слово царя, оскільки всякий великий цар і володар не питає такого слова в заклинача, чародія і халдея. **11.** Бо слово, яке цар запитав, тяжке, і немає нікого, хто його сповістить перед царем, але хіба боги, яких помешкання не є з усяким тілом. **12.** Тоді цар в гніві і великій люті сказав вигубити всіх мудреців Вавилону. **13.** І вийшов приказ, і вбивали мудрих, і шукали Даниїла і його друзів, щоб вигубити. **14.** Тоді Даниїл відповів з радістю і пізнанням до Аріоха архімагера царя, який вийшов вигубити мудреців Вавилону: **15.** Володарю царю, через що вийшло безпощадне рішення від лиця царя? Аріох же сповістив слово Даниїлові. **16.** І Даниїл ввійшов і благав царя, щоб йому дано час, і він сповістить цареві його пояснення. **17.** І ввійшов Даниїл до свого дому і сповістив слово Ананієві і Азарієві і Мисаїлові, своїм друзям, **18.** і вони шукали милосердя в небесного Бога відносно цієї таємниці, щоб не згинули Даниїл і його друзі з іншими мудрецами Вавилону. **19.** Тоді Даниїлові у видінні вночі була відкрита таємниця. І Даниїл поблагословив небесного Бога **20.** і сказав: Хай буде благословення боже ім'я від віку і аж до віку, бо його є мудрість і розумність. **21.** І Цей міняє пори і часи, ставить царів і відставляє, Він дає мудрість мудрим і розумність тим, що знають розумність. **22.** Він відкриває глибоке і сховане, Він знає те, що в темряві, і з Ним є світло. **23.** Тобі, Боже моїх батьків, визнаюся і хвалю, бо Ти мені дав і тепер Ти мені сповістив те, що ми в Тебе просили і Ти мені сповістив видіння царя. **24.** І Даниїл прийшов до Аріоха, якого цар поставив, щоб вигубити мудреців Вавилону, і йому сказав: Не вигублюй мудреців Вавилону, а введи мене перед царя, і я сповіщу цареві пояснення. **25.** Тоді Аріох швидко ввів Даниїла перед царя і сказав йому: Я знайшов чоловіка з синів юдейського полону, який сповістить пояснення цареві. **26.** І цар відповів і сказав до Даниїла, якому ім'я Валтасар: Чи ти зможеш мені сповістити сон, який я побачив, і його пояснення? **27.** І Даниїл відповів перед царем і говорить: Таємниця, яку цар питає, не є для мудреців, чародіїв, заклиначів, газаренів, щоб сповістити цареві, **28.** але лиш для Бога в небі відкривати таємниці і сповіщати цареві Навуходоносорові те, що має статися на кінцях днів. Твій сон і видіння твоєї голови на твоєму ліжку є це. **29.** Ти, царю, на твоєму ліжку, піднялися твої роздуми про те, що має статися

після цього, і Той, що відкриває таємниці, сповістив тобі те, що має статися. **30.** І мені відкрито цю таємницю не мудрістю, що є в мені понад всіх живих, але задля пояснення, щоб розкрити цареві, щоб ти пізнав роздуми твого серця. **31.** Ти, царю, дивився, і ось один вид, великий той вид і його видіння величає, воно стало перед твоїм лицем, і його видіння страшне. **32.** Вид, в якого голова з чистого золота, його руки і груди і рамена сріблі, черево і стегна мідяні, **33.** голінки залізні, ноги якась часть залізна і якась часть глиняна. **34.** Ти глядів, аж доки не відрізався камінь з гори без рук і побив вид в залізні і глиняні ноги і розбив його на шматки до кінця. **35.** Тоді роздробилися одночасно глина, залізо, мідь, срібло, золото і стали наче порошок літнього току. І забрало його множество вітру, і його місця не знайдено. І той камінь, що розбив вид, став великою горою і наповнив всю землю. **36.** Це сон. І скажемо перед царем його пояснення. **37.** Ти, царю, цар царюючих, якому Бог неба дав сильне і міцне і славне царство **38.** в усякому місці, де живуть людські сини, і звірі поля і птахи неба, Він дав в твою руку і поставив тебе паном всіх, ти є золота голова. **39.** І після тебе повстане інше царство, менше від тебе, і третє царство, яке є мідяне, яке судитиме всю землю. **40.** І четверте царство буде сильне як залізо. Так як залізо розбиває і підкорює все, так воно роздроблює і перемагає все. **41.** І як ти побачив ноги і пальці, якась часть залізна, а часть глиняна, царство буде розділене, і в ньому буде з залізного кореня, так як ти побачив залізо змішане з глиною. **42.** І пальці ніг, якась часть залізна, а якась часть глиняна, якась часть царства буде сильна і від себе розібеться. **43.** Тому що ти побачив залізо змішане з глиною, вони будуть змішані в насінні людей, і не пристануть цей до цього, так як залізо не змішується з глиною. **44.** І в днях тих царів Бог підніме царство неба, яке не буде знищене на віки, і його царство не останеться іншому народові. Воно роздробить і розітре всі царства, і воно підніметься на віки, **45.** так як ти побачив, що від гори відрубано камінь без рук і він розтер глину, залізо, мідь, срібло, золото. Великий Бог сповістив цареві те, що має статися після цього, і сон правильний, і його пояснення вірне. **46.** Тоді цар Навуходоносор впав на лице і поклонився Даниїлові і сказав йому принести манаа і ладан. **47.** І відповівши, цар сказав Даниїлові: Поправді ваш Бог Він є Бог богів і Господь царів і Той, що відкриває таємниці, бо ти зміг відкрити цю таємницю. **48.** І цар звеличив Даниїла і дав йому великі і численні дари і поставив його над всіма країнами Вавилону і володарем сатрапів над всіма мудрецами Вавилону. **49.** І Даниїл попросив в царя, і поставив над ділами країни Вавилону Седраха, Місаха, Авденаго. І Даниїл був у дворі царя.

Глава 3

1. Вісімнадцятого року Навуходоносор цар зробив золоту подобу, її висота шістдесят ліктів, її широта шість ліктів, і він її поставив на рівнині Деїри в країні Вавилону. **2.** І він післав зібрати іпатів і воєвод і топархів, володарів і тиранів і тих, що під владою, і всіх володарів країн, щоб прийшли на оновлення образу, який поставив Навуходоносор цар. **3.** І зібралися топархи, іпати,

вожді, володарі, великі тирани, ті, що під владою, і всі володарі країн на оновлення подобі, яку поставив цар Навуходоносор, і вони стали перед подобою, яку поставив Навуходоносор. **4.** І проповідник закричав гучно: До вас говориться, народи, племена, мови. **5.** В якій лиш годині почуєте голос труби сопілки й гуслі, самвики і псалтиря і співзвучних і всякого роду музичних інструментів, впавши, поклоніться золотій подобі, яку поставив цар Навуходоносор. **6.** І хто лиш не поклониться, впавши, тієї години буде вкинений до огняної горючої печі. **7.** І сталося, що коли народи почули голос труби сопілки і гуслі, самвики й псалтиря і співзвучности і всякого роду музичних інструментів, всі народи, племена, мови, впавши, поклонилися золотій подобі, яку поставив цар Навуходоносор. **8.** Тоді приступили мужі халдеї і оскаржили юдеїв **9.** перед царем Навуходоносором. Царю, жий на віки. **10.** Ти, царю, поставив припис, щоб кожну людину, яка лиш почує голос труби сопілки і гуслі, самвики і псалтиря і співзвучности і всякого роду музичних інструментів **11.** і не поклониться золотій подобі, впавши, вкинути до горючої огняної печі. **12.** Є мужі юдеї, яких ти поставив над ділами країни Вавилону, Седрах, Місах, Авденаго, ті мужі не послушалися, твого припису, царю, вони не служать твоїм богам і не поклоняються золотій подобі, яку ти поставив. **13.** Тоді Навуходоносор в гніві і люті сказав привести Седраха, Місаха і Авденаго, і їх привели перед царя. **14.** І Навуходоносор відповів і сказав їм: Чи поправді, Седрах, Місах, Авденаго, ви не служите моїм богам і не поклоняєтесь золотій подобі, яку я поставив? **15.** Отже тепер, якщо ви готові, як лиш почуєте голос труби сопілки й гуслі, самвики і псалтиря і співзвучности і всякого роду музичних інструментів, впавши, поклоніться подобі, яку я зробив. Якщо ж не поклонитеся, тієї години будете вкинені до горючої огняної печі. І хто є Бог, який вас вирве з моїх рук? **16.** І відповіли Седрах, Місах, Авденаго, кажучи цареві Навуходоносорові: Ми не маємо потреби тобі відповісти на це слово. **17.** Бо є Бог, якому ми служимо, Він сильний вирвати нас з горючої огняної печі, і спасе нас з твоїх рук, царю. **18.** І якщо ні, хай тобі буде відомим царю, що ми не послужимо твоїм богам і не поклонимося золотій подобі, яку ти поставив. **19.** Тоді Навуходоносор наповнився гнівом, і вид його лиця змінився проти Седраха, Місаха і Авденаго, і сказав розпалити піч всемеро, аж доки не розгориться вповні. **20.** І мужам кріпким силою сказав, звязавши Седраха, Місаха і Авденаго, вкинути до горючої огняної печі. **21.** Тоді ті мужі були звязані з їхніми сараварами і тіярами і штанами і їхньою одежею і були вкинені посеред горючої огняної печі. **22.** Тому що слово царя перемогло, і піч була дуже розпалена. **23.** І ці три Седрах, Місах і Авденаго впали звязаними посеред горючої огняної печі. **24.** І вони ходили посеред полум'я оспівуючи Бога і благословляючи Господа. **25.** І вставши Азарія так помолився, і відкривши свої уста посеред огня сказав: **26.** Благословенний є Ти, Господи Боже наших батьків, і хвалигідний, і прослави гідне твоє ім'я на віки. **27.** Бо Ти є праведний в усім, що Ти нам зробив, і всі твої діла правдиві, і твої дороги правильні, і всі твої суди правдиві, **28.** і Ти зробив суди праведності за всім, що Ти навів на нас і на святе місто наших батьків - Єрусалим, бо за правдою і

судом Ти все це навів через наші гріхи. **29.** Бо ми згрішили і ми були несправедливі, тому що ми відступити від Тебе і ми згрішили в усьому і ми не послушалися твоїх заповідей, **30.** ані ми не зберегли, ані не зробили так як Ти нам заповів, щоб нам було добре. **31.** І все, що Ти на нас навів, і все, що Ти нам зробив, за праведним судом Ти зробив, **32.** і Ти передав нас в руки беззаконних ворогів, препоганих відступників, і несправедливого царя і найгіршого з усієї землі. **33.** І тепер немає нам як відкрити уст, сором і погорда сталася твоїм рабам і тим, що Тебе почитають. **34.** Не видай нас до кінця через твоє ім'я і не знищ твого завіту **35.** і не відклади від нас твоє милосердя, через Авраама улюбленого Тобою, і через Ісаака твого раба, й Ізраїля твого святого, **36.** яким Ти сказав до них, кажучи, що помножиш їхнє насіння як звізди неба і як пісок, що при березі моря. **37.** Бо, Владико, ми стали малими понад всі народи і ми сьогодні є впокорені в усій землі через наш гріх, **38.** і в цьому часі немає володаря і пророка і вождя, ані цілопалення, ані жертви, ані приносу, ані кадила, ані місця, щоб принести дар перед Тобою і знайти милосердя. **39.** Але побитою душею і прибитим духом будемо прийняті як з жертвами баранів і биків і як з десятьма тисячами годованих ягнят. **40.** Такою хай буде наша жертва сьогодні перед Тобою і звершеними зроби нас за Тобою, бо не буде сорому тим, що на Тебе надіються. **41.** І тепер ми ідемо за Тобою всім серцем і боїмося Тебе і шукаємо твоє лице, не завстидай нас, **42.** але зроби з нами за твоїм впоodobанням і за множеством твоєї милости **43.** і вирви нас за твоїми подивугідними ділами і дай славу твому імені, Господи. **44.** І хай засоромляться всі, що виказують зло твоїм рабам і хай завстидаються всієї сили і влади, і їхня сила хай буде розбита. **45.** Хай пізнають, що Ти є Господь Бог, одинокий і славний по всій вселенній. **46.** І ті слуги царя, що їх вкинули, не переставали, розпалюючи піч нафтою і смолою і хмизом і галузками. **47.** І полумінь підносився понад піч на сорок дев'ять ліктів **48.** і він обійшов і спалив тих халдеїв, кого знайшов довкруги печі. **49.** А господний ангел зійшов разом до тих, що з Азарією до печі, і вигнав полумінь огня з печі, **50.** і зробив середину печі наче дух роси, що шипить, і до них зовсім не доторкнувся огонь і не засмутив, ані не надощкулив їм. **51.** Тоді три наче з одних уст співали і прославляли і благословили Бога в печі кажучи: **52.** Благословенний Ти, Господи Боже наших батьків, і хвалигідний і гідний прослави на віки, і благословенне святе ім'я твоєї слави, і гідне похвали і гідне прослави на віки. **53.** Благословенний Ти в храмі твоєї святої слави і гідний оспівування і преславний на віки. **54.** Благословенний Ти на престолі твого царства і гідний оспівування і гідний прослави на віки. **55.** Благословенний Ти, що наглядаєш над глибинами, що сидиш на херувимах, і гідний похвали і гідний прослави на віки. **56.** Благословенний Ти на тверді неба і гідний оспівування і гідний прослави на віки. **57.** Благословіть всі господні діла, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **58.** Благословіть господні ангели Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **59.** Благословіть, небеса, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **60.** Благословіть, всі води, що над небом, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **61.** Благословіть, всі сили,

Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **62.** Благословіть, сонце і місяцю, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **63.** Благословіть, небесні звізди, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **64.** Благословіть всякий дощ і роса, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **65.** Благословіть, всі духи, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **66.** Благословіть огонь і спека, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **67.** Благословіть, зима і горяч, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **68.** Благословіть, роси й інеї, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **69.** Благословіть, мороз і холод, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **70.** Благословіть, морози і сніги, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **71.** Благословіть, ночі і дні, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **72.** Благословіть, світло і темрява, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **73.** Благословіть, блискавки і хмари, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **74.** Хай земля благословить Господа, хай оспівує і прославляє Його на віки. **75.** Благословіть, гори і горби, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **76.** Благословіть, все що росте на землі, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **77.** Благословіть, джерела, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **78.** Благословіть, моря і ріки, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **79.** Благословіть, кити і все, що рухається в водах, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **80.** Благословіть, всі птахи неба, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **81.** Благословіть, всі звірі і скотина, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **82.** Благословіть, людські сини, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **83.** Благословіть Ізраїль, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **84.** Благословіть, господні священики, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **85.** Благословіть господні раби, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **86.** Благословіть, духи і душі праведних, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **87.** Благословіть, преподобні і покірні серцем, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки. **88.** Благословіть, Ананія, Азарія, Місайл, Господа. Оспівуйте і прославляйте Його на віки, бо Він вирвав нас з аду і спас нас з руки смерті, і визволив нас з посеред печі, що горить полум'ям, і вирвав нас з посеред огня. **89.** Визнавайтесь Господеві, бо Він добрий, бо його милосердя на віки. **90.** Благословіть всі, що почитаєте Господа, Бога богів. Оспівуйте і визнавайтесь, бо його милосердя на віки. **91.** І Навуходносор почув як вони співали і здивувався і швидко встав і сказав до своїх вельмож: Чи ми не вкинули звязаними трьох мужів до середини огня? І сказали цареві: Поправді, царю. **92.** І сказав цар: Ось я бачу чотирьох розв'язаних мужів, і які ходять посеред огня, і в них немає зіпсуття, і вид четвертого подібний до божого сина. **93.** Тоді прийшов Навуходносор до дверей горючої огняної печі і сказав: Седрах, Місах, Авденаго, раби всевишнього Бога, вийдіть і ходіть. І вийшли Седрах, Місах, Авденаго з посеред огня. **94.** І збираються сатрапи й вожді й топархи і сильні царя і бачили мужів, що їхнім тілом не заволодів огонь, і волосся їхньої голови не спалилося, і їхні саравари не змінилися, і в них не було

запаху огня. **95.** І Навуходоносор відповів і сказав: Благословенний Бог Седраха, Місаха, Авденаго, який післав свого ангела і вирвав своїх рабів, томущо вони поклали на Нього надію і змінили слово царя і віддали їхні тіла в огонь, щоб не послужити, ані не поклонитися всякому богові, але лиш їхньому Богові. **96.** І я видаю припис: Всякий нарід, племя, язик, який лиш скаже хулу проти Бога Седраха, Місаха, Авденаго, будуть на вигублення і їхні доми на розграблення, оскільки немає іншого Бога, який зможе так спасти. **97.** Тоді цар звеличив Седраха, Місаха, Авденаго у вавилонській країні і удостоїв їх провадити юдеїв, всіх, що були в його царстві.

Глава 4

1. Навуходоносор цар до всіх народів, племен, і язиків, що є в усій землі: Хай мир вам помножиться. **2.** Знаки і чуда, які зі мною зробив всевишній Бог, були до вподоби переді мною, щоб вам сповістити, **3.** які вони великі і сильні. Його царство, вічне царство, і його влада в рід і рід. **4.** Я Навуходоносор був в моїм домі в добробуті і в процвітанні. **5.** Я побачив сон, і він мене перелякав, і я жажнувся на моїм ліжку, і видіння моєї голови мене жажнули. **6.** І мною поставлено припис ввести перед мене всіх мудрих Вавилону, щоб сповістили мені пояснення сну. **7.** І входили заклиначі, чаклуни, газарини, халдеї, і я сказав сон перед ними, і його пояснення вони мені не сповістили, **8.** аж доки не прийшов Даниїл, якому ім'я Валтазар по імені мого бога, який має в собі святого божого духа і я перед ним сказав сон. **9.** Валтасаре володарю заклиначів, про якого я пізнав, що в тобі святий божий дух і всяка таємниця тобі під силу, послухай видіння сна, який я побачив, і скажи мені його пояснення. **10.** На моїм ліжку я бачив, і ось дерево посеред землі, і його висота велика. **11.** Дерево стало великим і скріпло, і його висота досягла аж до неба і його тіло до кінців всієї землі. **12.** Його листя гарне, і його плід великий, і в ньому їжа всіх. І під ним поселялися дикі звірі, і в його галуззях жили птахи неба, і з нього годувалося всяке тіло. **13.** Я бачив в нічному видінні на моєму ліжку, і ось ір (післанець) і святий з неба зійшов **14.** і закликав гучно і так сказав: Зрубайте дерево і виломіть його галузки і струсіть його листя і розсипте його плід. Хай будуть зрушені звірі, що під ним, і птахи з його галуззя. **15.** Лише оставте ріст його коріння в землі і в залізних і мідяних оковах і в зелені зі зовні, і він спочине в небесній росі, і його часть зі звірами в траві землі. **16.** Його серце відчужиться від людей і йому дасться серце звіра, і сім часів від нього будуть відчужені. **17.** Слово через пояснення іра, і вирок слово святих, щоб пізнали ті, що живуть, що Господь є Всевишній над людським царством, і кому лиш захоче, дасть його, і погорджене людьми підніме над ним. **18.** Це сон, який побачив я цар Навуходоносор, і ти Валтасаре, скажи пояснення, бо всі мудрі мого царства не можуть пояснити мені його значення, ти ж, Даниїле, можеш, бо в тобі святий божий дух. **19.** Тоді Даниїл, якому ім'я Валтазар, вийшов з себе на яку одну годину, і його роздуми бентежили його. І цар відповів і сказав Валтазарові, сон і пояснення хай до тебе не поспішиться. І Валтасар відповів і сказав: Пане, сон для тих, що тебе

ненавидять і його пояснення для твоїх ворогів. **20.** Дерево, яке ти побачив, що стало великим і сильним, якого висота досягла до неба і його тіло по всій землі, **21.** і його листя гарне і його плід численний і в ньому їжа для всіх, під ним жили дикі звірі і в його галуззях поселялися птахи неба, **22.** є ти, царю, бо ти став великим і сильним і твоя велич стала великою і досягла до неба і твоя влада до кінців землі. **23.** І оскільки цар побачив іра і святого, що сходив з неба, і сказав: Зрубайте дерево і знищіть його, лише оставте ріст його коріння в землі і залізними і мідяними кайданами і в зелені надворі, і він поселиться в росі неба, і його часть з дикими звірами, аж до сімох часів відчужаться від нього, **24.** це його посянення царю, і пояснення є Всевишнього, яке досягло мого пана царя, **25.** і тебе проженуть від людей і твоє помешкання буде з дикими звірами, і тебе годуватимуть травою наче вола, і під росою неба мешкатимеш, і сім часів зміняться над тобою, аж доки не пізнаєш, що Всевишній панує людським царством, і кому лиш захоче, його дасть. **26.** І томущо сказали: Оставте ріст коріння дерева, твоє царство тобі останеться, від коли лиш пізнаєш небесну владу. **27.** Через це царю, хай моя рада буде тобі вгодна і очистиь твої гріхи в милосердях і твої беззаконня в милосерді до бідних. Може Бог буде довготерпеливий за твої переступи. **28.** Це все досягло царя Навуходоносора. **29.** Після дванадцяти місяців в храмі свого царства в Вавилоні, ходячи **30.** цар відповів і сказав: Чи це не є великий Вавилон, якого я збудував в дім царства у владі моєї сили на честь моєї слави? **31.** Ще як було слово в устах царя, був голос з неба: До тебе говорять, Навуходоносоре царю, в тебе минуло царство, **32.** і тебе проженуть від людей, і твоє помешкання з дикими звірами, і тебе годуватимуть травою як вола, і сім часів зміняться над тобою, аж доки не пізнаєш, що Всевишній володіє царством людей, і якщо кому схоче, його дасть. **33.** Цієї години сповнилося слово на Навуходоносорі, і він був прогнаний від людей і їв траву наче віл, і його тіло було змочене росою неба, аж доки його волосся не стало великим як у левів і його нігті як у птахів. **34.** І після закінчення днів я Навуходоносор підняв мої очі до неба, і мій розум повернувся до мене, і я поблагословив Всевишнього і Того, що живе на віки, я похвалив і я прославив, бо його влада, вічна влада, і його царство в рід і рід, **35.** і всі, що живуть на землі, за ніщо вважаються, і Він чинить за його волею в небесній силі і в поселеннях землі, і немає нікого, хто протиставитиметься його руці і Йому скаже: Що ти зробив? **36.** В тому часі мій розум повернувся до мене, і я прийшов до честі мого царства, і моя подоба повернулася до мене, і мої тиранни і мої вельможі мене шукали, і я скріпився на моє царство, і мені додана була надмірна величність. **37.** Отже тепер я Навуходоносор хвалю і величаю і прославляю царя неба, бо всі його діла правдиві і його стежки суд, і всіх тих, що ходять в гордості, Він може впокорити.

Глава 5

1. Цар Валтазар зробив велику вечерю своїй тисячі вельмож, і перед тисячою вино. І пючи
2. Валтазар сказав, коли куштував вино, щоб принести золотий і срібний посуд, який його батько

Навуходоносор виніс з храму, що є в Єрусалимі, і хай пють з них цар і його вельможі і його наложниці і його бенкетуючі. **3.** І принесли золотий і срібний посуд, який той виніс з божого храму, що в Єрусалимі, і пили з них цар і його вельможі і його наложниці і його бенкетуючі. **4.** Вони пили вино і похвалили золотих і срібних і мідяних і залізних і дерев'яних і кам'яних богів. **5.** В цій годині вийшли пальці людської руки і писали напроти світильника на поросі стіни царського дому, і цар бачив пальці руки, що писала. **6.** Тоді вид царя змінився, і його задуми затривожили його, і зв'язі його бедра ослабли, і його коліна застукали. **7.** І цар сильно закричав, щоб увести чародіїв, халдеїв, газаренів і сказав мудреця Вавилону: Хто лиш прочитає це писання і скаже мені пояснення, зодягнеться в багряницю, і золотий ланцюжок на його шию, і третим володітиме в моїм царстві. **8.** І входили всі мудреці царя і не могли прочитати писання, ані сказати цареві пояснення. **9.** І цар Валтазар дуже затривожився, і його вид змінився в ньому, і його вельможі затривожилися. **10.** І цариця ввійшла до дому пиття і сказала: Царю, жий на віки. Хай тебе не тривожать твої роздуми, і твій вид хай не міняється. **11.** Є чоловік у твоїм царстві, в якому є божий дух, і в днях твого батька в ньому знайдено чужання і розумність, і коли володів твій батько цар Навуходоносор він його поставив над заклиначами, ворожбитами, халдеями, газаренами, **12.** бо в ньому дуже великий дух і розумність і мудрість, що розсуджує сни і сповіщає тяжке і розв'язує зав'язане - Даниїл, і цар дав йому ім'я Валтазар. Отже, тепер хай прикличуть його, і він тобі сповістить пояснення цього. **13.** Тоді Даниїл був введений перед царя, і цар сказав до Даниїла: Чи ти є Даниїл, той, що з синів полону Юдеї, якого привів цар мій батько? **14.** Я почув про тебе, що в тобі божий дух, і чужання і розумність і в тобі знайдено дуже велику мудрість. **15.** І тепер ввійшли перед мене мудреці, чародії, газарини, щоб прочитати це писання і мені сказати його пояснення, і вони мені не змогли сповістити. **16.** І я почув про тебе, що можеш судити суди. Отже тепер, якщо зможеш прочитати писання і сказати мені його пояснення, будеш зодягнений в багряницю, і на твоїй шиї буде золотий ланцюжок, і як третій володітимеш в моєму царстві. **17.** Тоді відповів Давид і сказав перед царем: Твої дари хай будуть для тебе, і дай іншому дар твого дому. Я ж прочитаю цареві писання і скажу тобі його пояснення. **18.** Царю, Всевишній Бог дав твому батькові Навуходоносорові царство і велич і шану і славу, **19.** і через величність, яку Він йому дав, всі народи, племена, язика тряслися і боялися його лиця. Кого він забажав, вбивав, і яких він забажав, побивав, і яких він бажав, він підносив, і яких бажав, він впокорював. **20.** І коли він підняв своє серце і скріпився своїм духом, щоб виноситися, він був зведений з престолу свого царства, і в нього була забрана шана, **21.** і він був переслідуваний людьми, і його серце було дане з звірами, і його поселення з дикими ослами, і його годували травою як вола, і його тіло було змочене небесною росою, аж доки він не пізнав, що Всевишній Бог володіє людським царством, і кому лиш забажає його дасть. **22.** І ти, його сину Валтасаре, не впокорив твоє серце перед Ним, хоч це все ти пізнав, **23.** і ти піднявся на Господа Бога неба, і перед тебе принесли посуд його

дому, і ти і твої вельможі і твої наложниці і твої гості ви з них пили вино, і богів золотих і срібних і мідяних і дерев'яних і залізних і камінних, які не бачать і не чують і не знають, ти похвалив, і Бога, в якого твій подих в його руці, і всі твої дороги, Його ти не прославив. **24.** Через це від його лица післано пальці руки і вона поставила це письмо. **25.** І це приказане писання: Мани, текел, фарес. **26.** Це слова пояснення. Мани: Бог виміряв твоє царство і його завершив. **27.** Текел: Поставлено на вагу і знайдено, що бракує. **28.** Фарес: Твоє царство розділено і дано Мидам і Персам. **29.** І сказав Валтасар і зодягли Даниїла в багрянницю і поставили золотий ланцюжок на його шию, і він заповів про нього, що є він є третим володарем в царстві. **30.** Валтасар цар халдеїв був вбитий тієї ночі.

Глава 6

1. І Дарій мидієць взяв царство, маючи шістдесят два роки. **2.** І до вподоби було перед Дарієм і він поставив над царством сто двадцять сатрапів, щоб вони були в усім його царстві, **3.** і над ними трьох володарів, з яких одним з них був Даниїл, щоб вони віддали слово сатрапам, щоб не турбувати царя. **4.** І Даниїл був над ними, бо дуже великий дух був в ньому, і цар поставив його над усім його царством. **5.** І володарі і сатрапи шукали, щоб знайти закид проти Даниїла. І ніякого закиду і переступку і гріха в ньому не знайшли, бо він був вірний. **6.** І володарі сказали: Ми не знайдемо закиду проти Даниїла, хіба що в законах його Бога. **7.** Тоді володарі і сатрапи стали перед царем і сказали йому: Даріє царю, жий на віки. **8.** Всі вожді і сатрапи, іпати і топархи, що над твоїм царством, порадилися поставити царську постанову і скріпити декрет, щоб як лиш хтось попросить прохання в усякого бога і людини аж до тридцяти днів, хіба що в тебе, царю, він буде вкинений до ями левів. **9.** Отже тепер, царю, постав декрет і видай письмо, щоб не змінився припис мидів і персів. **10.** Тоді цар Дарій приказав написати декрет. **11.** І коли Даниїл узнав, що приписано декрет, він ввійшов до свого дому, і в нього вікна відкриті в його горішній кімнаті напроти Єрусалиму, і три часи в день він приклякав на свої коліна і молився і визнавався перед своїм Богом, так як робив передше. **12.** Тоді ті мужі припилювали і знайшли Даниїла, що він просив і благав свого Бога. **13.** І приступивши вони кажуть цареві: Царю, чи ти не дав припис, щоб кожна людина, яка лиш попросить прохання в усякого Бога і людини до тридцятьох днів, хіба що в тебе, царю, буде вкинена до ями левів? І сказав цар: Правдиве слово, і декрет мидів і персів не переступить. **14.** Тоді відповіли перед царем і кажуть: Даниїл, що з синів юдейського полону, не підкорився твому декретові відносно рішення, яке ти поставив, і три часи в дні просить у свого Бога свої прохання. **15.** Тоді цар, як почув слово, дуже цим засмутився і змагався за Даниїла, щоб його спасти, і аж до вечора змагався, щоб його спасти. **16.** Тоді ті мужі кажуть цареві: Знай царю, що це декрет мидів і персів, що не можна змінити всяке рішення і постанову, яку лиш цар постановить. **17.** Тоді сказав цар і привели Даниїла і вкинули його до ями левів. І цар сказав до

Даниїла: Твій Бог, Якому ти постійно служиш, Він хай тебе визволить. **18.** І принесли камінь і поставили на уста ями, і цар запечатав своїм перстеном і перстеном своїх вельмож, щоб не змінилося діло відносно Даниїла, **19.** і цар відійшов до свого дому і спав не повечерявши, і їжі йому не принесли, і сон від нього відійшов. І Бог замкнув уста левів, і вони не надокучили Даниїлові. **20.** Тоді цар встав вранці як було ясно і з поспіхом пішов до ями левів **21.** і коли він наближався до ями, закричав сильним голосом: Даниїле, рабе живого Бога, чи твій Бог, Якому ти постійно служиш, зміг тебе визволити з уст левів? **22.** І Даниїл сказав цареві: Царю, жий на віки. **23.** Мій Бог післав свого ангела, і Він замкнув уста левів, і мене не роздерли, бо перед Ним в мені знайдено праведність. І перед тобою, царю, я проступку не зробив. **24.** Тоді цар був дуже радий за нього, і сказав витягнути Даниїла з ями. І Даниїл був витягнений з ями, і ніякого зіпсуття в ньому не знайдено, бо він повірив у свого Бога. **25.** І сказав цар, і привели мужів, що оскаржили Даниїла, і до ями левів вкинули, їх і їхніх синів і їхніх жінок. І не досягли долини ями, як вже ними заволоділи леви і поторощили всі їхні кості. **26.** Тоді цар Дарій написав до всіх народів, племен, язиків, що живуть в усій землі: Хай мир вам помножиться. **27.** Від мого лиця поставлено декрет, щоб в усім володінні мого царства тряслися і боялися лиця Бога Даниїла, бо Він є Бог живих і Він остається на віки, і його царство не буде знищене, і його влада до кінця. **28.** Він помагає і спасає і чинить знаки і чуда на небі й на землі, Він той, що вирвав Даниїла з руки левів. **29.** І Даниїл постував вперед в царстві Дарія і в царстві Кира Перса.

Глава 7

1. В першому році Валтасара царя халдеїв Даниїл побачив сон, і видіння його голови на його ліжку, і він сон записав: **2.** Я Даниїл побачив в моїм видінні вночі і ось чотири вітри неба налягли на велике море. **3.** І з моря вийшли чотири великі звірі, собі різні. **4.** Перший наче львиця, і її крила наче в орла. Я дивився аж доки не вирвано її пір'я, і він піднявся з землі і став на людських ногах, і йому дано серце людини. **5.** І ось другий звір подібний до медведиці, і він став на одній часті, і три ребра в його устах посеред його зубів, і так сказали до нього: Встань їж багато маса. **6.** Ззаду цього я бачив і ось інший звір наче леопард, і в нього чотири пташині крила над ним, і чотири голови в звіра, і йому дано владу. **7.** Ззаду цього я бачив і ось четвертий страшний і жахливий і надмірно сильний звір, і в нього залізні великі зуби, і він їв, торощив, і останки топтав своїми ногами, і він дуже відрізнявся від всіх звірів, що перед ним, і в нього десять рогів. **8.** Я дивився на його роги, і ось інший малий ріг вийшов посеред них, і три роги впереді викорінено в нього перед його лицем, і ось в цьому розі очі, наче очі людини, і уста, що говорять велике. **9.** Я дивився аж доки поставлено престоли, і сів старий днями, і його одіж біла наче сніг, і волосся його голови наче чиста вовна, його престіл полумінь огня, його колеса огонь, що палає. **10.** Огняна ріка тягнулася перед ним, йому служили тисячі тисяч, і десятки тисяч по десять тисяч стояли перед ним. Суд сів,

і книги відкрилися. **11.** Тоді я дивився через голос великих слів, які той ріг говорив, аж доки не вбито звіра і він згинув. І його тіло дано на спалення огнем. **12.** І в осталих звірів забрано владу і їм дано довготу життя аж до часу і часу. **13.** Я бачив в видінні вночі і ось з небесними хмарами наче людський син, що приходить, і наче прийшов до старого днями, і перед нього його приведено. **14.** І йому дано владу і шану і царство, і всі народи, племена, язика йому послужать. Його влада - вічна влада, яка не мине, і його царство не буде знищене. **15.** Мій дух задрижав в моїм стані, я Даниїл, і мене тривожили видіння моєї голови. **16.** І я прийшов до одного з стоячих і я шукав в нього певності про це все, і він подав мені впевненість і звістив мені пояснення слів: **17.** Ці великі чотири звірі: Чотири царства повстануть на землі, які будуть забрані. **18.** І царство візьмуть святі Всевишнього і його посідатимуть аж до віку віків. **19.** І я пильно допитувався про четвертого звіра, бо він відрізнявся від всякого звіра, (був) надмірно страшний, його зуби залізні і його кіхті мідяні, він їв і торощив і останки топтав своїми ногами, **20.** і про десять його рогів, що на його голові, і інший, що вийшов і скинув попередні три роги, той, в якого очі і уста говорять велике, і його вид більший від осталих. **21.** Я бачив і той ріг чинив війну з святими і скріпився проти них, **22.** аж доки не прийшов старий днями і дав суд святым Всевишнього, і дійшов час і святі одержали царство. **23.** І я сказав: Четвертий звір, буде четверте царство на землі, яке перевищить всі царства, і поїсть всю землю і потопче її і порубає. **24.** І його десять рогів, десять царів повстануть, і після них повстане інший, який злобами перевищить всіх, що (були) раніше, і він впокорить трьох царів. **25.** І скаже слова до Всевишнього і святих Всевишнього зробить старими і задумає змінити часи і закон, і буде дано в його руку аж до часу і часів і половини часу. **26.** І суд сяде і відставлять владу, щоб знищити і вигубити до кінця. **27.** І царство і влада і величність царів, що під усім небом, дано святым Всевишнього, і його царство вічне царство, і всі влади йому послужать і слухатимуться. **28.** Аж доси кінець слова. Я Даниїл, мої думки мене дуже тривожили, і мій вид змінився в мені, і я зберіг слово в моїм серці.

Глава 8

1. В третьому році царства царя Валтасара мені зявилося видіння, я Даниїл, після того, що мені зявилося на початку. **2.** І я був в Сусах в славному (місті), яке є в країні Еламу, і я побачив в видінні і я був на Увалі, **3.** і я підняв мої очі і я побачив і ось один баран стоїть перед Увалом, і в нього роги, і роги високі, і один вищий від другого, і вищий виходив на кінці. **4.** Я побачив барана, що колов до моря і півночі і півдня, і всі звірі не встоялися перед ним, і не було нікого, хто спас би з його руки, і він зробив за своєю волею і став великий. **5.** І я роздумував, і ось козел з кіз ішов з півдня на лиці всієї землі і не доторкався до землі, і в козла видно було ріг посеред його очей, **6.** і він прийшов аж до барана, що мав роги, якого я побачив, що він стояв перед Увалом, і побіг до нього в нападі своєї сили. **7.** І я його побачив, що він доходив аж до барана, і був на нього

розлючений і він побив барана і розбив оба його роги, і не було сили в барана встоятися перед ним. І він скинув його на землю і потоптав його, і не було нікого, хто спас би барана з його руки. **8.** І козел з кіз став аж дуже великий, і коли він дужчав його великий ріг розбився, і під ним вийшло чотири роги на чотири вітри неба. **9.** І з одного з них вийшов один сильний ріг і став предуже великий до півдня і на схід і до сили. **10.** Він побільшився аж до небесної сили, і на землю впало з сили неба і зі зізд, і він їх потоптав, **11.** і (буде) аж доки полководець не визволить полон, і через нього жертва була розірвана, і він був і йому щастило, і святе буде спустошене. **12.** І дано на жертву гріх, і праведність скинено на землю, і він зробив і йому щастило. **13.** І я почув одного святого, що говорив, і сказав один святий фелмунові (якомусь), що говорив: Аж доки стоятиме видіння, забрана жертва і даний гріх спустошення, і святе і сила будуть потоптані? **14.** І сказав йому: Аж до вечора і ранку днів дві тисячі триста, і святе очиститься. **15.** І сталося коли я побачив видіння, я Даниїл, і я шукав розуміння, і ось переді мною став муж наче видіння. **16.** І я почув голос мужа посеред Увалу, і він закликав і сказав: Гавриїле, поясни тому видіння. **17.** І він прийшов і став близько до мого місця, і коли він говорив я жахнувся і паду на моє лице, і він сказав до мене: Зрозумій, людський сину, бо ще до часу кінець видіння. **18.** І коли він говорив зі мною, я паду на моє лице до землі, і він мене доторкнувся і поставив мене на ноги **19.** і сказав: Ось я тобі сповіщаю те, що буде в кінці гніву. Бо ще на час кінець видіння. **20.** Баран, якого ти побачив, що мав роги, цар мидів і персів, **21.** і козел з кіз, грецький цар. І великий ріг, що був посеред його очей, це перший цар. **22.** І як він зламався, де постали чотири роги під ним, чотири царі повстануть з його народу і не в його силі. **23.** І під кінець їхнього царства, як наповняються їхні гріхи, встане цар безсоромний лицем і який знає загадки. **24.** І сильна його сила і не в його силі, і він подивугідно нищитиме, і йому щаститиме, і він зробить і нищитиме сильних і святий нарід. **25.** І ярмо його нашійника випрямить. Обмана в його руці, і він звеличиться у своїм серці і обманою знищить багатьох і стоятиме на знищення багатьох і розібе рукою наче яйця. **26.** І згадане видіння раннє і вечірнє правдиве. І ти запечатай видіння, бо воно на численні дні. **27.** І я Даниїл заснув і захворів на дні, і я встав і я чинив діла царя. І я дивувався видінню, і не було нікого, хто розумів би.

Глава 9

1. В першому році Дарія сина Ассуера з насіння мидів, який зацарював над царством халдеїв, **2.** в першому році його царства, я Даниїл зрозумів в книгах число літ, про яке було господнє слово до пророка Єремії на сповнення спустошення Єрусалиму, сімдесять літ. **3.** І я дав моє лице до Господа Бога, щоб шукати молитву і благання в постах і мішку і попелі. **4.** І я помолився до мого Господа Бога і я визнавався і я сказав: Господи Боже великий і подивугідний, що зберігаєш твій завіт і милосердя до тих, що Тебе люблять і до тих, що бережуть твої заповіді, **5.** ми згрішили, ми

були неправедні, ми були беззаконні і ми відступили і ми відхилилися від твоїх заповідей і від твоїх судів **6.** і ми не послухалися твоїх рабів пророків, які говорили в твоїм імені до наших царів і наших володарів і наших батьків і до всього народу землі. **7.** Тобі, Господи, праведність, і нам встид лица до цього дня, мужеві Юди і тим, що живуть в Єрусалимі, і всьому Ізраїлеві близько і далеко в усій землі, куди Ти їх туди розсіяв в їхній невірності, якою вони були невірні до Тебе. **8.** Господи, нам встид лица і нашим царям і нашим володарям і нашим батькам, які Тобі згрішили. **9.** Господеві Богові нашому милосердя і ласка, бо ми відступили **10.** і ми не вислухали голосу нашого Господа Бога, щоб ходити в його законах, які Він дав перед нашим лицем руками його рабів пророків. **11.** І увесь Ізраїль переступив твій закон і відхилилися, щоб не слухатися твого голосу, і на нас найшло прокляття і хула записана в законі Мойсея, божого раба, бо ми згрішили проти Нього. **12.** І Він поставив свої слова, які сказав проти нас і проти наших суддів, які нас судили, щоб навести на нас великі зла, яких не було під всім небом згідно з тим, що сталося в Єрусалимі. **13.** Так як записано в законі Мойсея, все це зло прийшло на нас, і ми не помолилися до лица нашого Господа Бога, щоб відвернутися від наших неправд, і щоб зрозуміти всю твою правду. **14.** І Господь чував і навів їх на нас, бо наш Господь Бог праведний в усякому своєму ділі, яке Він зробив, і ми не послухалися його голосу. **15.** І тепер, Господи Боже наш, Який вивів твій нарід з єгипетської землі сильною рукою, і зробив собі імя до цього дня, ми згрішили, ми були беззаконні. **16.** Господи, в усім твоїм милосерді хай відвернеться твій гнів і твоя лють від твого міста Єрусалиму, твоєї святої гори, бо ми згрішили, і в неправедностях наших і наших батьків Єрусалим і твій нарід був на зневагу в усіх, що довкруги нас. **17.** І тепер Господи Боже наш, вислухай молитву твого раба і його прохання і обяви твоє лице на твоє освячення задля твого опустілого (місця), Господи. **18.** Схили, мій Боже, твоє ухо і почуй. Відкрий твої очі і поглянь на наше знищення і твого міста, на якому прикликується на ньому твоє імя. Бо ми не покладаємося на наші праведності, на наше милосердя перед Тобою, але на твоє велике милосердя, **19.** Господи, помилуй, вислухай, Господи. Господи, зваж і зроби. Не забарися задля Тебе, мій Боже, бо твоє імя прикликано на твій нарід і на твоє місто. **20.** І ще як я говорив і молився і визнавав мої гріхи і гріхи мого народу Ізраїля і клав моє милосердя перед моїм Господом Богом за святу гору мого Бога, **21.** і ще як я говорив в молитві, і ось муж Гавриїл, якого я побачив в видінні на початку, що літав і доторкнувся до мене коло години вечірньої жертви. **22.** І він мене напоумив і заговорив до мене і сказав: Даниїле, я тепер вийшов, щоб тебе навчити розуму. **23.** На початку твоєї молитви вийшло слово, і я прийшов тобі сповістити, бо ти є улюблений чоловік. І зрозумій слово і збагни видіння. **24.** Сімдесят тижнів постановлено над твоїм народом і над твоїм святим містом, щоб завершити гріх і запечатати гріх і усунути беззаконня і надолужити неправедності і привести вічну праведність і запечатати видіння і пророка і помазати святе святих. **25.** І пізнай і зрозумієш. Від виходу слова, щоб відповісти і збудувати Єрусалим аж до помазаного володаря сім тижнів і

шістдесят два тижні. І повернеться і буде збудована дорога і мур, і спорожняться часи. **26.** І після шістдесят двох тижнів вигубиться помазання, і в ньому немає суду. І він знищить місто і святе з володарем, що приходить, і будуть вирубані в потопі, і до кінця скороченої війни призначить до знищення. **27.** І один тиждень зробить завіт з численним. І в половині тижня будуть заборані в мене жертва і поливання, і на святому (буде) гидота спустошення, і аж в закінченні часу дасться закінчення на спустошення.

Глава 10

1. В третьому році Кира царя персів Даніїлові, якого прозвано іменем Валрасар, було обявлене слово, і слово правдиве, і йому дано велику силу і розум в видінні. **2.** В тих днях, я Даніїл, плакав три тижні днів. **3.** Улюблений хліб я не їв, і мясо і вино не ввійшло до моїх уст, і я помазанням не помазався аж до повноти трьох тижнів днів. **4.** В двадцять четвертому дні першого місяця, і я був близько великої ріки, вона є Еддекел, **5.** і я підняв мої очі і я побачив і ось один чоловік зодягнений в баддім (льняну одіж) і його бедра підперезані золотом Офаза, **6.** і його тіло наче Тарсіс, і його лице наче видіння блискавки, і його очі наче огняні світильники, і його руки і литки наче видіння міді, що блистять, і голос його слів наче голос товпи, **7.** і я один Даніїл побачив видіння, і мужі, що зі мною, не бачили видіння, але великий жах напав на них, і вони втекли в страсі. **8.** І я остався сам і побачив це велике видіння, і в мені не осталось сили, і моя слава змінилася на знищення, і я не вдержав сили. **9.** І я почув голос його слів і коли я його почув я був вколений і моє лице на землі. **10.** І ось рука, що до мене доторкалася і підвела мене на мої коліна. **11.** І він сказав до мене: Даніїле, улюблений чоловіче, зрозумій слова, які я говорю до тебе, і стань на твоїм стоянні, бо тепер я післаний до тебе. І як він говорив це слово до мене я втав, трясучись. **12.** І він сказав до мене: Не бійся, Даніїле. Бо від першого дня, в якому ти дав твоє серце, щоб розуміти і терпіти зло перед твоїм Богом, твої слова почуто, і я прийшов через твої слова. **13.** І володар царства персів стояв напроти мене двадцять один днів, і ось Михаїл один з перших володарів прийшов мені допомогти, і я його оставив там з володарем царства персів, **14.** і я пішов сказати тобі, що він зустріне твій нарід в останніх днях, бо видіння ще на дні. **15.** І коли він говорив зі мною за цими словами, я дав моє лице на землю і я був вколений. **16.** І ось наче подоба людського сина доторкнулася до моїх губ. І я відкрив мої уста і я заговорив і сказав до того, що стояв переді мною: Господи, в моїм видінні повернулися в мені мої внутреності, і я не мав сили. **17.** І як зможе твій раб, Господи, говорити з цим моїм Господом? І я, від тепер не стоятиме в мені сила, і в мені не осталось духа. **18.** І він додав і доторкнувся мене наче вид людини і мене скріпив **19.** і сказав мені: Не бійся, улюблений чоловіче, мир тобі. Будь мужним і будь сильним. І коли він говорив зі мною я скріпився і сказав: Хай говорить Господь мій, бо ти мене скріпив. **20.** І він сказав: Чи ти знаєш чому я до тебе прийшов? І тепер я повернуся, щоб воювати з володарем

персів. І я виходив, і володар греків приходив. **21.** Але лиш тобі сповіщаю приписане в писанні правди, і немає одного, що стоїть зі мною в цих, але лиш Михаїл ваш володар.

Глава 11

1. І я в першому році Кира прийшов до влади і сили. **2.** І тепер тобі сповіщу правду. Ось ще три царі встануть в Персії, і четвертий розбагатіє великим багатством понад всіх. І після того як він володітиме над своїм багатством він повстане проти всіх царств греків. **3.** І повстане сильний цар і володітиме великою владою і зробить за своєю волею. **4.** І як лиш стане, його царство розібеться і розділиться на чотири вітри неба, і не до його кінця, ані не за його володінням, яким він володів, бо його царство буде обезперене, і для інших опріч них. **5.** І скріпиться цар півдня і один з його володарів скріпиться на нього і заволодіє великим володінням у його владі. **6.** І після його літ змішаються, і дочка царя півдня ввійде до царя півночі, щоб з ним зробити завіт. І він не вдержить силу руки, і не стоятиме його насіння, і видана буде вона і ті, що її несуть, і молода, і хто скріпляв її в часах. **7.** І стане з цвіту її кореня, з його приготування, і прийде до сили і ввійде до укріплень царя півночі і змагатиметься в них і скріпиться. **8.** І їхніх богів з їхніми вилитими, всякий бажаний їхній срібний і золотий посуд візьме з полоном до Єгипту. І він стане над царством півночі. **9.** І він ввійде до царства царя півдня і повернеться до своєї землі. **10.** І його сини зберуть юрбу численних сил, і ввійде той, що приходить і затоплює. І перейде і сяде і змагатиметься до своєї сили. **11.** І розлютиться цар півдня і вийде і воюватиме з царем півночі. І поставить численну юрбу, і нарід буде виданий до його рук. **12.** І він візьме юрбу, і підніметься його серце, і він скине десятки тисяч і не скріпиться. **13.** І повернеться цар півночі і поведе юрбу численнішу понад першу і до кінця часів літ найде нападом з великою силою і з великим майном. **14.** І в тих часах численні повстануть проти царя півдня. І сини поганців твого народу піднімуться, щоб поставити видіння і знеможуть. **15.** І ввійде цар півночі і насипає насип і сильне місто буде забране, і руки царя півдня не встояться, і повстануть його вибранці, і не буде сили встоятися. **16.** І зробить той, що входить до нього за його волею, і немає того, що стоїть перед його лицем. І він стане в землі Сави, і скінчиться своєю рукою. **17.** І поставить своє лице, щоб ввійти з усією силою свого царства і все пряме з ним зробить. І дочка жінок дасть йому її знищити, і не остане і не буде в нього. **18.** І він поверне своє лице до островів і численні захопить і дасть спочинок володарям від їхньої зневаги, лише його зневага на нього повернеться. **19.** І він поверне своє лице на силу своєї землі і ослабне і впаде і не знайдеться. **20.** І повстане з його кореня царська рослина, що переходить на його приготуване (місце), що чинить царську славу. І в тих днях він буде розбитий і не перед лицями, ані не у війні. **21.** Стане на своїм пригованім (місці). Він був зневажений, і не дали йому слави царства. І прийде в достатку і заволодіє царством обманами. **22.** І руки того, що топить, затопляться від його лица і будуть розбиті, і володар завіту. **23.** І від змішань з ним зробить обману

і піде і переможе його нечисленною юрбою. **24.** І він прийде в достатку і до багатих країн і зробить те, що не зробили його батьки, і батьки його батьків: Грабунок і здобич і рознесе їхнє майно і своїми задумами задумуватиме проти Єгипту і аж до часу. **25.** І його сила і його серце підніметься проти царя півдня з великою силою, і цар півдня зійдеться в бою з великою і дуже сильною силою. І він не встоїться, бо задумують на нього задуми. **26.** І їстимуть його запаси і розібють його, і сили затопить, і численні впадуть побиті. **27.** І оба царі, їхні серця до поганого, і при одному столі говоритимуть брехню, і не пощастить. Бо ще кінець на час. **28.** І він повернеться до своєї землі з великим майном, і його серце на святий завіт, і зробить і повернеться до своєї землі. **29.** В часі повернеться і прийде до півдня, і не буде так як перше і як останнє, **30.** і ввійдуть до нього ті кітійці, що вийшли, і він буде впокорений. І повернеться і розлютиться на святий завіт. І зробить і повернеться і роздумає (діло) з тими, що оставили святий завіт. **31.** І з нього повстануть насіння і збезчестять священне сили, і усунуть постійну жертву і дадуть страшне збезчещення. **32.** І ті, що чинять беззаконня, наведуть завіт обманами, і нарід, що знає свого Бога, скріпиться і зробить. **33.** І розумні народу будуть дуже розумні. І знеможуть від меча і від полум'я і від полону і від розграблення днів. **34.** І в їхнім ослабленні pomoжеťся їм малою поміччю, і численні додадуться до них в обманах. **35.** І (дехто) з тих, що розуміють, послабнуть, щоб випробувати їх огнем і вибрати і об'явити аж до кінця часу. Бо ще на час. **36.** І він зробить по своїй волі і цар піднесеться і звеличиться над всякого бога і говоритиме гордовите і (йому) щаститиме, аж доки не скінчиться гнів. Бо йде до закінчення. **37.** І не зважатиме на всіх богів своїх батьків і на пожадання жінок і не зважатиме на всякого бога, томущо звеличиться понад всіх. **38.** І бога Маозіна (сили) його прославить на місці, і бога, якого не знали його батьки, прославить золотом і сріблом і шляхотним каменем і побажаним. **39.** І зробить в укріпленнях, що на схоронок, з чужим богом і помножить славу і підвладними зробить їм численних і землю розділить в дари. **40.** І в останньому часі він удариться з царем півдня, і збереться проти нього цар півночі з колісницями і з вершниками і з численними кораблями і ввійде до землі і розібе і перейде. **41.** І вийде до землі Сави, і численні послабнуть. І ці спасуться з його руки, едом і моав і володар синів аммона. **42.** І він простягне свою руку проти землі, і земля Єгипту не буде на спасіння. **43.** І запанує над скритими (скарбами) золота і срібла і над усіма бажаними (скарбами) Єгипту і лівійців і етіопців в їхніх твердинях. **44.** І слухи і клопоти затривожать його зі сходу і з півночі, і прийде в великому гніві, щоб вигубити і прокляти численних. **45.** І поставить своє шатро ефадано (царське) поміж морями на святій горі Сави і прийде аж до його часті, і немає нікого, хто його спасає.

Глава 12

1. І в тому часі встане Михаїл великий володар, що стоїть над синами твого народу. І буде час скрути, скрута якої не було від коли повстав нарід на землі аж до того часу. І в тому часі спасеться

твій нарід, кожний, що знайдеться записаним в книзі. **2.** І численні з тих, що сплять в поросі землі встануть, ці на вічне життя, і ті на погорду і на вічний сором. **3.** І розумні засяють так як світіння тверді і численні з праведних як звізди на віки і ще. **4.** І ти Даниїле, замкни слова і запечатай книгу аж до часу завершення, доки нечисленні навчаться і пізнання помножиться. **5.** І я Даниїл побачив, і ось два інші стали, один з цієї сторони берега ріки, і один з тієї сторони берега ріки. **6.** І він сказав до чоловіка зодягненого ваддіном, (льняна одіж), який був над водою ріки: Коли кінець тих подивугідних (знаків), про які ти сказав? **7.** І я почув чоловіка, що зодягнений ваддіном, який був над водою ріки, і він підняв свою правицю і свою лівицю до неба і поклявся Тим, що живе, Вічним, що: На час часів і половину часу. Коли закінчиться розсіпання руки освяченого народу впізнають це все. **8.** І я почув і не зрозумів і я сказав: Господи, який кінець цього? **9.** І він сказав: Ходи, Даниїле, бо слова замкнені і запечатані аж до останнього часу. **10.** Хай будуть вибрані і хай будуть вибілені і численні хай будуть випробовані огнем, і хай беззаконні чинять беззаконня. І всі беззаконні не зрозуміють, і розумні зрозуміють. **11.** І від часу зміни постійної жертви і поставлення гидоти спустошення днів тисяча двісті дев'яносто. **12.** Блаженний терпеливий і хто дійде до днів тисяча триста тридцять п'ять. **13.** І ти іди і спочинь. Бо ще дні до виповнення закінчення, і встанеш в твоє насліддя в завершенні днів. Сусанна

Глава 13

1. І був чоловік, що жив в Вавилоні, й ім'я йому Йоаким. **2.** І він взяв жінку, якій ім'я Сусанна дочку Хелкія, дуже гарну, і що боялася Господа. **3.** І її батьки праведні і навчили їхню дочку за законом Мойсея. **4.** І Йоаким був дуже багатий, і в нього багатий сад поблизу його дому. І до нього сходилися юдеї, тому що він був найславніший з усіх. **5.** І назначено двох старців з народу суддями в тому році, про що сказав Владика, бо: Вийшло беззаконня з Вавилону з старців суддів, які вважалися проводирями народу. **6.** Ці перебували в домі Йоакима, і приходили до них всі, що судилися. **7.** І сталося коли відходив нарід посеред дня, виходила Сусанна і ходила в саді свого чоловіка. **8.** І бачили її два старці кожного дня, як вона входила і ходила, і пожадали її. **9.** І обернули їхній ум і звернули свої очі, щоб не дивитися на небо, ані не памятати судьби праведних. **10.** І були оба зранені нею і не сповістили один одному їхній біль, **11.** бо встидалися сповістити їхнє пожадання, бо бажали бути з нею. **12.** І придивлялися закохано кожного дня, щоб її побачити. **13.** І сказав один до другого: Підім до дому, бо година обіду. І вийшовши розійшлися один від одного. **14.** І схилившись прийшли разом і питаючись один одного визнали причину - їхнє пожадання. І тоді спільно назначили час коли її зможуть знайти самою. **15.** І сталося коли вони наглядали за догідним днем, тоді вона ввійшла так як вчора і третього дня тільки з двома служницями і забажала помитися в саді, бо була спека. **16.** І не було там нікого за винятком двох схованих старців, які стежили за нею. **17.** І вона сказала служницям: Принесіть же мені олію і

пахощі і замкніть двері саду, щоб я помилася. **18.** І вони зробили так як вона сказала, і замкнули двері саду і вийшли бічними дверима, щоб принести їм приказане, і не побачили старців, бо вони були сховані. **19.** І сталося, що як вийшли служниці, і два старці встали і підбігли до неї **20.** і сказали: Ось двері саду замкнені, і ніхто нас не бачить, і ми тебе пожадаємо. Тому погодься з нами і будь з нами. **21.** Якщо ж ні, засвідчимо проти тебе, що з тобою був молодець і через це ти відіслала від себе служниць. **22.** І застогнала Сусанна і сказала: Тісно мені звідусіль. Бо якщо це зроблю, мені смерть, а якщо не зроблю, не втечу з ваших рук. **23.** Краще мені, не зробивши, впасти в ваші руки, ніж грішити перед Господом. **24.** І Сусанна закричала великим голосом, закричали ж і два старці напроти неї. **25.** І один, побігши, відкрив двері сду. **26.** Як же почули в саді крик ті, що з хати, ввійшли через бічні двері, щоб побачити, що їй сталося. **27.** Коли ж старці сказали свої слова, раби дуже завстидалися, томущо ніколи не було сказано таке слово про Сусанну. **28.** І сталося, що на другий день, як зійшовся нарід до її чоловіка Йоакима, прийшли два старці повні беззаконних задумів проти Сусанни, щоб її забити, **29.** і сказали перед народом: Пішліть по Сусанну дочку Хелкія, яка є жінкою Йоакіма. Вони ж післали, **30.** і прийшла вона і її батьки і її діти і всі її кривні. **31.** Сусанна ж була дуже шляхотна і гарна на вид. **32.** А беззаконні приказали її відкрити, бо вона була закрита, щоб насититися її красою. **33.** Заплакали ж ті, що з нею, і всі ті, що її бачили. **34.** А два старці, вставши посеред народу, поклали руки на її голову. **35.** Вона ж плачучи поглянула на небо, бо в неї було серце, що надіялося на Господа. **36.** А старці сказали: Як ми проходжувалися самі в саді ввійшла ця з двома служницями і замкнула двері саду і відпустила служниць, **37.** і до неї прийшов молодець, який був схований, і ліг з нею. **38.** Ми ж будучи в куті саду, бачачи беззаконня, побігли до них. **39.** І бачачи їх, що були разом, його ж ми не змогли схопити, томущо він був сильнішим від нас, і відкривши двері вибіг, **40.** а цю, схопивши, запитали ми, хто був молодець, **41.** і вона не забажала нам сповістити. Це засвідчуємо. І збір повірив їм, як старцям народу і суддям, і засудили її на смерть. **42.** А Сусанна закричала великим голосом і сказала: Вічний Бог, що знає сховане, що бачить все перед тим, що воно станеться, **43.** Ти знаєш, що проти мене засвідчили брехню. І ось я вмираю, не зробивши нічого з того, що ці зле вигадали проти мене. **44.** І Господь вислухав її голос. **45.** І як її відводили, щоб вигубити, Бог підняв святий дух малого хлопчини, якому ім'я Даниїл, **46.** і він закричав великим голосом: Я чистий від цієї крові. **47.** А весь нарід повернувся до нього і сказали: Що це за слово, яке ти сказав? **48.** Він же ставши посеред них сказав: Такі ви безумні, сини Ізраїля? Не розсудивши, ані не пізнавши правду ви засудили дочку Ізраїля? **49.** Поверніться до суду. Бо ці засвідчили проти неї брехню. **50.** І весь нарід повернувся з поспіхом. І сказали до нього старці: Ходи сядь посеред нас і сповісти нам. Бо тобі Бог дав старшинство. **51.** І сказав до них Даниїл: Розділіть їх один від одного далеко, і я їх випитаю. **52.** А як були розділені один від одного, він покликав одного з них і сказав до нього: Ти, що постарівся поганими днями, тепер прийшли твої гріхи, які ти раніше вчинив, **53.** судячи

неправедні суди, і засуджуючи невинних а відпускаючи винних, коли говорить Господь: Невинного і праведного не убеш. **54.** Отже тепер якщо ти цю побачив, скажи під яким деревом ти їх побачив, що вони розмовляли разом? Він же сказав: Під яловицею. **55.** А Даниїл сказав: Правильно, ти збрехав на свою голову. Бо вже божий ангел, беручи від Бога рішення, розрубав тебе пополам. **56.** І відставивши його приказав привести другого. І сказав до нього: Ханаанське насіння а не Юди, тебе обманула краса, і пожадання повернуло твоє серце. **57.** Так ви робили з дочками Ізраїля, і вони боячись говорили з вами, але дочка Юди не стерпіла вашого беззаконня. **58.** Отже тепер скажи мені: Під яким деревом ти їх зловив, як вони говорили між собою? Він же сказав: Під дубом. **59.** Сказав же до нього Даниїл: Правильно, і ти збрехав на свою голову. Бо божий ангел жде, маючи меч, щоб розтесати тебе пополам, щоб вас вигубити. **60.** І закричав весь збір великим голосом і поблагословили Бога, що спасає тих, що на нього надіються. **61.** І повстали проти двох старців, бо Даниїл доказав з їхніх уст, що вони збрехали, і зробили з ними за злом, яке вони задумали на ближнього, **62.** щоб зробити за законом Мойсея, і їх забили. І спаслася невинна кров в тому дні. **63.** А Хелкій і його жінка похвалили Бога за їхню дочку Сусанну з її чоловіком Йоакімом і всіма кривними, бо не знайдено в ній соромного діла. **64.** І Даниїл став великий перед народом від того дня і пізніше. Вил і Дракон

Глава 14

1. І цар Астуарг додався до своїх батьків, і взяв Кир персієць його царство. **2.** І Даниїл був другом царя і славний понад всіх його друзів. **3.** І був ідол у вавилонців, якому ім'я Вил, і видавали на нього кожного дня дванадцять артавів петльованої муки і сорок овець і шість мірок вина. **4.** І цар його почитав і ходив кожного дня йому поклонитися. А Даниїл покланявся своєму Богові. **5.** І сказав до нього цар: Чому не покланяєшся Вилу? Він же сказав: Бо не почитаю ідолів зроблених руками, але живого Бога, що створив небо і землю, і що має владу над всяким тілом. **6.** І сказав до нього цар: Чи тобі не здається, що Вил є живим богом? Чи не бачиш, що він їсть і п'є кожного дня? **7.** І Даниїл, засміявшись, сказав: Не обманюйся царю, бо цей всередині глина, а зі зовні мідь і він ніколи не зів, ані не випив. **8.** І розгнівавшись цар покликав своїх священників і сказав їм: Якщо мені не скажете хто їсть цю вечерю, помрете. Якщо ж покажете, що Вил це поїдає, Даниїл помре, бо він хулив проти Вила. **9.** І сказав Даниїл цареві: Хай буде за твоїм словом. І було сімдесять священників Вила опріч жінок і дітей. **10.** І цар прийшов з Даниїлом до дому Вила. **11.** І священники Вила сказали: Ось ми виходимо геть, ти ж, царю, постав їжу і вино, приготувавши постав, і замкни двері і запечатай твоїм перстнем. І прийшовши вранці, якщо не знайдеш все з'їдене Вилом, ми помremo, або Даниїл, що збрехав проти нас. **12.** Вони ж не зважали, бо зробили були під столом схований вхід і постійно ним входили і це споживали. **13.** І сталося, що як ті вийшли, і цар поставив їжу Вилу. **14.** І Даниїл заповів своїм слугам і вони принесли попіл і посипали весь

храм перед самим царем. І вийшовши, замкнули двері і запечатали перстнем царя, і відійшли. **15.** А священики й жінки і їхні діти прийшли вночі за їхнім звичаєм і все зїли і випили. **16.** І встав цар вранці і Даниїл з ним. **17.** І сказав Цар: Чи цілі печаті, Даниїле? Він же сказав: Цілі, царю. **18.** І сталося, що як разом відкрили двері, цар, поглянувши на стіл, закричав великим голосом: Ти Великий, Вил, і в тобі немає обмани, ані однієї. **19.** І засміявся Даниїл і задержав царя, щоб той не входив всередину і сказав: А поглянь на долівку і пізнай чиї ці стопи. **20.** І цар сказав: Я бачу стопи чоловіків і жінок і дітей. **21.** І цар, розгнівавшись, тоді схопив священиків і жінок і їхніх дітей, і вони йому показали сховані двері, крізь які і входили, щоб зїсти те, що на столі. **22.** І цар забив їх і видаванням дав Вила Даниїлові і він розбив його і його храм. **23.** І був великий дракон, і його вавилонці почитали. **24.** І сказав цар до Даниїла: Не зможеш сказати, що цей не є живим богом. І поклонися йому. **25.** І сказав Даниїл: Я поклонюся моєму Господеві Богові, бо Цей є живим Богом. Ти ж, царю, дай мені владу, і я забю дракона без меча і палиці. **26.** І сказав цар: Даю тобі. **27.** І взяв Даниїл смолу і товщ і волосся і зварив разом і зробив коржі і дав в уста дракона, і як той зїв, дракона розперло. І він сказав: Гляньте на ваші божища. **28.** І сталося, що як почули вавилонці, вони дуже розчулилися і повернулися проти царя і сказали: Цар став юдеєм. Він розбив Вила і забив дракона і вирізав священиків. **29.** І прийшовши до царя, сказали: Видай нам Даниїла. Якщо ж ні, забємо тебе і твій дім. **30.** І цар побачив, що на нього дуже натискають, і змушений, видав їм Даниїла. **31.** Вони ж вкинули його до ями левів, і він був там шість днів. **32.** Було ж в ямі сім левів, і давалося їм два тіла на день і дві вівці. Тоді ж їм не дано, щоб вони пожерли Даниїла. **33.** І в Юдеї був Амвакум пророк, і він зварив варене і вломав хліби до коша і йшов на рівнину, щоб віднести женцям. **34.** І господний ангел сказав до Амвакума: Віднеси обід, який маєш, до Вавилону Даниїлові, до ями левів. **35.** І сказав Амвакум: Господи, я Вавилону не бачив і ями не знаю. **36.** І господний ангел схопив його за чуб і, несучи за волосся його голови, поставив його в Вавилоні над ямою в шумі його духа. **37.** І Амвакум закричав, кажучи: Даниїле, Даниїле, візьми обід, який тобі Бог післав. **38.** І Даниїл сказав: Ти, Боже, мене згадав і Ти не оставив тих, що Тебе люблять. **39.** І Даниїл, вставши, поїв. А божий ангел зразу відставив Амвакума до його місця. **40.** А сьомого дня прийшов цар оплакувати Даниїла. І прийшов до ями і поглянув, і ось Даниїл сидить. **41.** І закричавши великим голосом він сказав: Ти великий, Господи Боже Даниїла, і немає іншого за вийнятком Тебе. **42.** І витягнув його, а винних за його знищення вкинув до ями, і вони зразу були пожерті перед ним.

Біблія

Новий переклад

Новий переклад УБТ Рафаїла Турконяка (1997-2007)

Українське біблійне товариство

Рафаїл Павлович Турконяк, 1997-2007

Форматований текст з виділенням слів Ісуса